

2026-01-12

Vårt diarienummer

KS 2025/1424 3.2.1

Socialdepartementet

Yttrande till Socialdepartementet över remiss - förslag om avskaffande av krav på matservering och eget kök vid servering av alkohol

Ert diarienummer: S2025/01618

Norrköpings kommun yttrar sig på förslaget i utredningen om avskaffande av krav på matservering och eget kök vid servering av alkohol. Kommunen har vid granskning av remissen tagit hänsyn till alkohollagens syfte. Alkohollagen är en social skyddslagstiftning med syftet att begränsa alkoholens skadeverkningar för att skydda folkhälsan, skydda barn och unga från alkoholdebut samt placera människors hälsa framför ekonomiska intressen.

Norrköpings kommun har följande synpunkter på förslaget.

1. Ställer sig positivt på att utredningen gjort en översyn av alkohollagen.
2. Ställer sig bakom förslaget på att avskaffa kravet på matservering och eget kök. Kommunen vill förtydliga följande i förslaget om ändring av 8 § alkohollagen och att ändringen sker med följande förutsättningar:
 - att det förtydligas att alkohollagen gäller för verksamheter vars inriktning eller huvudsyfte är att servera mat och/eller dryck. Det vill säga, restauranger, caféer, barer med flera.
 - att det förtydligas i alkohollagen/förarbeten till lagen att verksamheter som inte har huvudinriktning mat och/eller dryck inte ska beviljas serveringstillstånd. Med dessa verksamheter menas exempelvis butiker där varor eller tjänster säljs och där huvudinriktningen är en annan än ovan nämnda. Exempelvis bilverkstäder/handlare, klädbutiker, kiosker, skönhetssalonger, skolor, byggvaruhus, apotek etcetera.
 - att förtydliga ovanstående, bidrar till att alkohollagens syfte som en social skyddslagstiftning inte utarmas.

3. Ställer sig bakom förslaget på att avskaffa kravet på lämpligt antal sittplatser och yta som får tas i anspråk av drinkbar. Kravet på lämpligt antal sittplatser följer kravet på servering av mat på serveringsställena, försvinner kravet på matkrav finns ingen anledning att kravet på antal sittplatser kvarstår.
4. Avvisar/avslår förslaget om att avskaffa eget kök vid catering med anledning av att det inte är tillräckligt utrett och flera frågetecken kring förslaget kvarstår. Förslaget är inriktat på den ekonomiska biten och har inte tagit hänsyn till helheten kopplat till catering. Nämnden föreslår fortsatt utredning och har följande synpunkter:
 - Förslaget öppnar upp för aktörer att samarbeta, men det framgår inte vilka krav som ska ställas på den aktör som tillhandahåller mat eller vilken tillsyn enligt alkohollagen som ska utföras på cateringverksamheter där ett samarbete sker med annan mataktör.
 - Det framgår inte tydligt vilka krav på lokal samt för förvaring av alkohol som kommer att ställas om kravet på eget kök avskaffas. Problematik kring förvaring av alkoholdrycker vid avskaffande av eget kök kan uppstå.
 - Det finns en risk för att förslaget öppnar upp för samarbeten som lagstiftaren inte tagit höjd för och kan leda till att oseriösa aktörer kommer in på marknaden och att alkohollagstiftningens syfte på sikt urholkas.
 - Det finns en risk med att tillhandahållandet av mat vid catering utnyttjas enligt liggande förslag. I angränsande livsmedelslagstiftning finns krav på registrering av livsmedelsanläggning. I livsmedelslagen görs undantag från registreringskravet om livsmedelshandlingen endast inträffar vid enstaka tillfällen. Vilket kan innebära att kontroll på aktör som serverar mat vid catering uteblir.
 - Förslaget tar inte upp hur anmälningsplikten vid catering av mat och dryck ska utföras när två aktörer samarbetar. Vid ett eventuellt samarbete behöver uppgifter inkomma om tillståndshavaren själv ha tillagat maten eller om det kommer från annan aktör.
5. Anser att de förändringar som föreslås i alkohollagen, kan påverka andra lagstiftningar, framför allt livsmedelslagstiftningen. Parallellt med förändringar i alkohollagen behöver en översyn göras av angränsande lagstiftningar kopplat till servering och försäljning av mat. För tydlighetens skull behöver detta göras både ur ett myndighets- och företagarperspektiv.

6. Anser att en översyn behöver göras av lagtext i alkohollagen (2010:1622) kopplat till förändrat lagkrav. Ett förtydligande behöver göras i propositionen om att verksamheter som upphör med matservering ska göra en ändringsanmälan till tillsynsmyndigheten.

I befintlig lagstiftning står det ”att om verksamheten förändras till sin omfattning eller i något annat hänseende av betydelse för tillsynen ska detta också anmälas, liksom betydande förändringar av ägarförhållandena.” Denna ska kvarstå och även gälla verksamheter som förändrar matkravet.

Övrigt

- Norrköpings kommun vill uppmärksamma att det i remissen inte finns något omnämnt kring förändrade matkrav kopplat till detaljhandel med folköl och servering med folköl. Enligt alkohollagen ställs det krav på försäljning av livsmedel/mat vid folkölsförsäljning.
- Byggnads- och miljöskyddsnämnden yttrade sig 2024-08-14 över remissen – en trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23) och framförde följande gällande matkravet:

Nämnden ser positivt på att utredningen gjort en översyn över vissa frågor inom alkohol- och tobaksområdet och instämmer bland annat i följande förslag:

att förändra matkravet i alkohollagstiftningen så att utbudet går i linje med förändrade matvanor och att det ska räcka med att erbjuda fullgoda måltider i stället för ett utbud att flera förrätter, varmrätter och efterrätter.

NORRKÖPINGS KOMMUN

Olle Vikmång (S)
kommunstyrelsens ordförande